

Handreiking pestprotocol

Onze school wil een veilige omgeving voor leerlingen zijn. Daar hoort pesten niet bij. Wij doen er dan ook alles aan om pesten tegen te gaan, samen met ouders/verzorgers en leerlingen. In dit protocol staat wat wij als school doen om pesten te voorkomen, en hoe wij pesten aanpakken.

Onze kijk op pesten

KC Wondersteboven is een veilige school, waar kinderen graag naartoe gaan. Wij werken samen aan een positieve sfeer, waarin leerlingen zich volop kunnen ontwikkelen en tot bloei kunnen komen. Vertrouwen in wat de leerling kan is daarbij de basis. De uitgangspunten van dit pestprotocol zijn daarom:

Veiligheid en geborgenheid zijn essentiële voorwaarden om te kunnen leren en ontwikkelen. De school werkt daarom aan een veilige schoolomgeving. Daar hoort pestgedrag niet thuis.

We willen pestgedrag voorkomen. Daarom bespreken we het onderwerp pesten met de kinderen en stellen samen met hen regels vast.

Leerkrachten moeten in staat zijn om pesten te signaleren (samen met de ouders/verzorgers) en een duidelijk standpunt in te nemen.

Alleen als er sprake is van een goede samenwerking tussen ouders/verzorgers, medewerkers en leerlingen kunnen we pestgedrag succesvol bestrijden.

Op KC Wondersteboven werken we met de methode Kwink voor sociaal-emotioneel leren (SEL). Tweemaal per week besteedt de groep hier aandacht aan, maar ook buiten deze lessen komen situaties voor waarin er teruggegrepen wordt naar het geleerde van Kwink.

Kwink:

- Voorkomt verstorend gedrag en pesten
- Kent een groepsbrede, preventieve aanpak
- Zorgt voor een sociaal veilige groep
- Verhoogt de leeropbrengsten
- Werkt met vijf bewezen gedragscompetenties

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als een leerling regelmatig psychisch en/of fysiek wordt bedreigd, geïsoleerd en geïntimideerd. Pesten is een vorm van geweld en erg bedreigend. Het slachtoffer kan hierdoor ernstige schade oplopen. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker.

Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt het pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. De pester heeft geen

positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, is onzeker en bang.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gedrag heeft iets uitnodigends; de ander mag iets terug doen, in een onschuldige sfeer. Het gaat om een prikkelend spelletje dat door geen van beide partijen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het is zelfs goed voor de ontwikkeling van kinderen om elkaar af en toe te plagen; ze leren daardoor om met conflicten om te gaan. Die vaardigheid komt later in hun leven ongetwijfeld van pas.

Signalen van pestgedrag

Het specifieke van pesten ligt in het bedreigende en systematische karakter ervan. Voorbeelden, en tegelijk signalen, van pestgedrag zijn:

- Altijd een bijnaam geven, nooit bij de eigen naam noemen
- Een klasgenoot altijd ergens de schuld van geven
- Opmerkingen maken over iemands kleding
- Een ander kind achterna blijven lopen of buiten de school opwachten
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen
- Spullen afpakken; dwingen om bezittingen af te geven
- Een kind dwingen om bepaalde dingen te doen, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen
- Dreigen (“als je dat doorvertelt zal ik je krijgen”)
- Belachelijk maken, uitlachen bij een verkeerd antwoord in de klas

Specifieke manieren van ‘cyberpesten’:

- E-mails versturen onder een valse naam
- Versturen van vervelende filmpjes of foto’s
- Nare berichten versturen via chat, messengers en/of social media

Rollen bij pesten

We onderscheiden vier rollen bij pesten:

Pester

Pesters lijken populair te zijn, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn of wat ze allemaal kunnen. Ze hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn. Het komt regelmatig voor dat een pester een kind is dat zelf slachtoffer is of was in een andere situatie. Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier. Ze doen het met woorden, geniepige opmerkingen of door andere kinderen buiten te sluiten. Fysiek geweld komt bij meisjes minder voor dan bij jongens. Pesters hebben op termijn vaak last van hun pestgedrag. Door bijvoorbeeld verkeerde en beperkte sociale vaardigheden hebben ze moeite om vriendschappen op te bouwen die niet zijn ingericht op basis van machtsverhoudingen.

Gepest kind

Kinderen die gepest worden hebben meestal een beperkte weerbaarheid. Het lukt hen niet om daadwerkelijk actie te ondernemen tegen hun kwelgeesten, en dat pikken de pestkoppen feilloos op. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Ze voelen zich eenzaam en hebben in hun omgeving geen vriendjes of vriendinnetjes op wie zij terug kunnen vallen.

Meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten in een actieve rol. Maar sommigen doen incidenteel wel mee. Dit zijn de 'meelopers'. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken dat ze mee kunnen liften op de populariteit van de pester. Vooral meisjes doen vaak mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

De rest van de kinderen

Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, en anderen die het simpelweg niet willen weten en als een soort 'zwijgende meerderheid' fungeren.

Pestgedrag voorkomen en aanpakken

Als KC Wondersteboven passen wij de volgende aanpak toe:

Preventie: algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt ervoor dat de directie en alle medewerkers voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en over de aanpak van pestgedrag. Als zij pestgedrag signaleren maken zij hier direct werk van.
- De school zorgt voor een goed beleid over pesten, om de veiligheid van onze leerlingen te waarborgen

Actie: steun bieden aan het gepeste kind

- We nemen het probleem van het kind serieus
- We zoeken uit wat er precies gebeurt in samenwerking met de intern begeleider(s)
- We overleggen met het kind over mogelijke oplossingen
- We schakelen eventueel deskundige hulp in van buiten
- We zorgen voor vervolggesprekken

Reactie: steun bieden aan de pester

- We confronteren het kind met zijn gedrag en de gevolgen ervan
- We proberen de achterliggende oorzaken boven tafel te krijgen
- We helpen het kind om zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- We stellen grenzen en handhaven die consequent
- We informeren de betrokkenen en de ouders/verzorgers van de pester over het pestgedrag

De groep betrekken bij het probleem

- De leerkracht bespreekt het pesten met de groep
- De groep bespreekt mogelijke oplossingen en de leerlingen bedenken wat zij kunnen doen om de situatie te verbeteren. De leerkracht komt hier later weer op terug.

Steun bieden aan de ouders/verzorgers

- We nemen ouders/verzorgers die zich zorgen maken serieus
- We informeren ouders/verzorgers over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- We werken samen met ouders/verzorgers om het pesten aan te pakken
- We verwijzen ouders/verzorgers zo nodig door naar deskundige hulpverleners

Stappenplan

Wat doen we als we pestgedrag signaleren?

- Het pestgedrag wordt gemeld bij de groepsleerkracht.
- De leerkracht gaat in gesprek met de pester(s) en informeert de intern begeleider(s).

- De leerkracht maakt afspraken met de betrokken leerlingen en noteert dit in het leerlingvolgsysteem.
- Zo nodig maakt de leerkracht afspraken voor vervolgesprekken.
- Als het pestgedrag blijft voortduren worden de ouders/verzorgers van de pester geïnformeerd, in het bijzijn van de pester. Aan het eind van dit gesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk besproken en vastgelegd. Ook de sancties bij het overtreden van de afspraken worden gemeld. De leerkracht noteert de afspraken in het leerlingvolgsysteem.
- De leerkracht of intern begeleider(s) brengt de directie op de hoogte van het gesprek.
- Als het probleem zich blijft herhalen meldt de leerkracht dit aan de directie. De leerkracht geeft daarbij een overzicht van de data van de gebeurtenissen, de data en de inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken.
- De directie roept de ouders/verzorgers op voor een gesprek. Ook het kind wordt daarbij betrokken. De directeur noteert de uitkomsten van het gesprek in het leerlingvolgsysteem.
- Als het gedrag niet verbetert verwijzen we door naar School Maatschappelijk Werk, kindtherapie of laten we de pester deelnemen aan een training sociale vaardigheden. Ook deze maatregelen worden genoteerd in het leerlingvolgsysteem.
- Als het pestgedrag niet verbetert, of de ouders/verzorgers werken onvoldoende mee om het probleem aan te pakken, kan de directie bijzondere maatregelen nemen, zoals een tijdelijke interne of externe schorsing.

Adviezen aan ouders/verzorgers

We hebben een aantal adviezen op een rij gezet voor ouders/verzorgers. Wat kunt u doen om mee te helpen pestgedrag te voorkomen of te stoppen?

Ouders van gepeste kinderen

- Het is belangrijk om de communicatie met uw kind open te houden en in gesprek te blijven met elkaar. Als er sprake is van pesten op school, bespreek dit dan met de leerkracht. Wij horen het ook graag als uw zoon of dochter op straat of ergens anders gepest wordt.
- Kinderen die gepest worden hebben behoefte aan steun. Dat kan zijn in de vorm van positieve stimulering, een complimentje of een schouderklop bijvoorbeeld.

Hierdoor vergroot het zelfrespect. Ook kunt u uw kind steunen in het idee dat er een einde aan het pesten komt, dat het weer voorbij gaat.

Ouders/verzorgers van pesters

Ook hier geldt dat een open communicatie belangrijk is. Probeer bijvoorbeeld in gesprek met uw kind te achterhalen wat zijn of haar drijfveren zijn. En maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Misschien kan het helpen om wat extra aandacht aan uw kind te besteden en tijd voor hem of haar te nemen. Benoem positieve dingen in het gedrag van uw kind. Maak ook duidelijk dat u het eens bent met de beslissingen van de school rond het pestgedrag.